

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğretim Üyeleri için Öğrenci Geribildirimli Oturum Değerlendirme Ölçeği Hazırlanması ve Pilot Uygulaması

*The Formation and a Pilot Implementation of a Student Feedback Questionnaire
for Measuring Performance and Efficiency of Lecturers and Academicians
of the Medicine School of Trakya University*

Erkan Melih ŞAHİN

Amaç: Öğretim üyelerinin sunum performanslarının ölçümünde kullanılmak üzere, öğrenci geribildirimlerinin toplanması için bir ölçek geliştirilmesine yönelik çalışmalar ve bu ölçeğin pilot uygulanması sunuldu.

Çalışma Planı: Farklı bölümlerden Tıp Eğitimi Anabilim Dalı öğretim üyeleriyle yapılan toplantılar sonrasında ölçek için bir soru havuzu oluşturuldu. Daha sonra, hazırlanan sorular gruplandırıldı ve ölçekte kullanılacak maddelerin veri toplayacakları alanlar ve bu alanlardaki öncelikler şekillendirildi. Yanıtların beşli Likert skala ile toplanmasına karar verildi. On yedi maddeden oluşan geribildirim ölçeği ders sırasında öğrencilere uygulandı.

Bulgular: Yüz bir öğrenciden elde edilen veriler değerlendirildiğinde, pilot uygulama için ölçek iç güvenilirliği (Cronbach alfa) 0.8758 bulundu.

Sonuç: Oluşturulan ölçeğin, öğretim üyelerinin sunum performanslarının ölçümünde kullanılabileceği sonucuna varıldı.

Anahtar Sözcükler: Eğitim programı; eğitim, medikal, temel tip; eğitim ölçme/standart; etkinlik; geribildirim; model, eğitim; mesleki yeterlilik; program değerlendirmesi; anket; öğretim/yöntem.

Objectives: We presented our efforts to develop a student feedback questionnaire to be used in the assessment of performance and efficiency of lecturers and academicians in our faculty and evaluated the results of a pilot implementation of the questionnaire.

Study Design: A question pool was created at a meeting discussion of lecturers and academicians of the Department of Medicine Education. Thereafter, the questions were grouped and priority fields of data to be formulated in the items were determined. Finally, a 17-item questionnaire was administered to the students during a lecture. A five-item Likert scale was used to evaluate the responses.

Results: The internal reliability of the pilot scale (Cronbach alpha) was found as 0.8758 for 101 respondents.

Conclusion: The questionnaire was found eligible for the use of obtaining students' feedback on performance and efficiency of lecturers.

Key Words: Curriculum; education, medical undergraduate; educational measurement/standards; efficiency; feedback; models; educational; professional competence; program evaluation; questionnaires; teaching/methods.

Eğitim ortamının iyileştirilmesi, eğitim kurumlarında sürekli araştırılan bir konudur. Tıp fakülteleri, mesleki beceri kazandırma işlevleri ile ön planda olsa da, bu onların eğitim kurumu olmaları gerektiğini değiştirmez. Temel eğitim kuramları tıp eğitimi için de geçerlidir. Eğitim ortamı ve eğitici performansını değerlendirmede en değerli kaynaklardan biri, eğitimin üç ana bileşeninden biri olan öğrencilerdir. Öğrenci geribildirimleri, durumun değerlendirilmesinde ve iyileştirme çabalarının planlanması en değerli verileri sağlar. Yükseköğretim Kurulu, tüm öğretim görevlilerine, kendi performanslarını izlemek için öğrenci geribildirimlerini sistemli olarak toplayıp kullanmalarını önermektedir.^[1] Son yıllarda tıp fakültelerinde bu konuda özgün çalışmalar yapılmaktadır.^[2,3]

Fakültemizde de bu konuya olan ilgi artmaka ve yıllar içinde çalışmalar daha sistematik bir seyir izlemektedir.^[4] 2002-2003 eğitim-öğretim yılında öğrenci geribildirimlerinin toplanması ve kullanılması konusunda yürütülmekte olan çalışmaların bir bölümü, öğretim üyelerinin sunum performanslarının ölçümlünde kullanılacak bir ölçek geliştirilmesine yönelikti. Bu yazında ölçegin pilot uygulaması sunuldu.

GEREÇ VE YÖNTEM

Ölçek oluşturma süreci

2002-2003 eğitim-öğretim yılı hazırlıkları sırasında yapılan eğitim koordinatörleri toplantılarında, öğrenci geribildirimlerinin toplanması konusunda bir önceki yıl yapılan çalışmanın yeni bir anket ve yöntemle bu yıl da devam etmesi kararlaştırıldı. Ayrıca, öğretim üyelerinin verdikleri derslerde öğrenci geribildirimlerinin toplanmasına olanak sağlayacak ve fakülte şartlarına uygun ayrı bir ölçek hazırlanmasının uygun olacağı belirtildi. "Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi (TÜTF) Oturum Değerlendirme Ölçeği" olarak isimlendirilen öbekle dersin içeriği, kullanılan eğitim yöntemleri, öğretim üyesinin sunum performansı ile ilgili verilerin toplanması ve öğretim üyesinin bu verileri kendi gelişimi için kullanabilmesi amaçlandı. Dekanlıkça, eğitim ortamının değerlendirilmesi ve iyileştirilmesi amacıyla kullanılacak ölçekten farklı olan TÜTF Oturum Değerlendirme Ölçeği'nin hazırl-

lanması görevi Tıp Eğitimi Anabilim Dalı'na verildi.

Tıp Eğitimi Anabilim Dalı'nda yapılan toplantılarda, hazırlanacak ölçegin 2002 yılında üç kez düzenlenen ve devamı için hazırlık yapılan Eğiticilerin Eğitimi Kursu içeriğine paralel sorular içermesi kararı alındı. Bu kararın gereklisi, öğrenci geribildirimi toplayan öğretim üyelerinin belirleyebilecekleri eksiklikler karşısında kendilerini geliştirmeye çabalarına yanıt verecek, işleyen bir sistemin hazır tutulması ve kursa katılmış veya katılacak öğretim üyelerine bu ölçekte kendilerini izleme şansını sağlamak idi. Toplantılarda, daha önce çeşitli yer ve kişilerce önerilmiş veya kullanılmış başka ölçekler gözden geçirildi;^[5,6] ancak, bunların belirlenen ana hedeflere ulaşmada uygun rehberlik sağlayamayacakları düşünüldüğünden yeni bir ölçek oluşturmaya karar verildi.

Ölçeğin, ilk üç yılın amfi derslerinde ve stajlardaki sunum tarzı derslerde kullanıma uygun olması istendi. Farklı bölümlerin ihtiyaçlarını karşılamak üzere ölçek oluşturma çalışmalarıının merkezi bir çalışma grubu tarafından yürütülmeli benimsendi. Farklı bölümlerden Tıp Eğitimi Anabilim Dalı öğretim üyelerine çağrı yapılarak gönüllü katılan öğretim üyeleri ile bir beyin firtinası yürütüldü ve soru havuzu oluşturuldu. Bu çalışmaya farklı sınıflarda sorumlulukları olan öğretim üyelerinin katılımı sağlanarak ölçegin, kullanılacağı bölümlerin ihtiyaçlarını karşılaması hedeflendi.

Ölçek oluşturma sürecine tüm anabilim dallarından temsilcilerin katılımı yerine, konu hakkında daha fazla bilgi sahibi, ilgili, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı çerçevesinde çalışan öğretim elemanlarının alınması hedeflendi. Böylece, hem gönüllü katılım ilkesi hem oturumlarda bulunacak kişi sayısı açısından çalışma veriminin düşmemesi sağlandı.

Beyin firtinası seansının devamında, hazırlanan sorular gruplandırıldı. Her grup üzerinde, üçer kişilik çalışma ekiplerinin yüz yüze yaptığı birinci tur toplantılar ve diğer katkıda bulunanların yazılı olarak katıldıkları ikinci tur tartışmalar sonunda, ölçekte kullanılacak maddeleinin veri toplayacakları alanlar ve bu alanlardaki

öncelikler şekillendirildi. Ölçeğin 12-15 madde içermesine, yanıtların beşli Likert skala ile toplanmasına karar verildi. Ölçeği oluşturacak maddelerin konuları şöyle sıralandı:

- Ders konusu ve içeriğinin önceden ilan edilmiş olması,
- Dersin ilan edilmiş başlama ve bitiş zamanlarına uyulması,
- Her dersin amaç ve öğrenim hedeflerinin dersin başında açıklanması ve ders içeriğinin bu amaç ve hedeflere uygun düzenlenmesi,
- Öğretim üyesinin ders sunma konusunda hevesli, coşkulu olması ve bunu öğrencide öğrenme motivasyonunu sağlayacak şekilde göstermesi,
- Konuya etkili bir giriş yaparak öğrencinin ilgisinin artırılması,
- Sunumda farklı görsel-işitsel araçlar ve interaktif eğitim tekniklerinin kullanılması,
- Sunumda kullanılan dilin hem konunun doğası hem öğrencilerin anlama düzeyi düşünlerek seçilmesi,
- Uygun vücut dili öğelerinin kullanılması,
- Öğrencilerin derse katılımının desteklenmesi, bunun tartışmaya ve kişisel görüşlerin iletilmesine zaman ayrılarak ve uygun sorular sorularak artırılması,
- Ders içeriğinin öğrencilerin kişisel deneyimleri ve mesleki hedefleriyle ilgisinin kurulması,
- Dersin sonunda özeti yapılması,
- Ders içeriğinde, ayrılan zamana uygun teorik bilgi yükü bulunması.

Dersin sunumunda farklı görsel-işitsel araçların ve çeşitli interaktif eğitim tekniklerinin kullanımına ilişkin öğrenci değerlendirme maddelerinin, öğrenciler bu konuda farklı uygulamaları gördükçe biçimleneceği varsayıldı. Öğrencide olumlu iz bırakmayan uygulamaların belirlenmesinin gereksiz olduğu ve bununla ilgili maddelerde açıklayıcı ayrıntı yazılmasına karar verildi.

Sessiz iletişim ve vücut dili kullanımı ile ilgili çok fazla alt başlık biriktiginden, bunlar arasında eleme yapıldı. En büyük öncelik göz te-

masına verildiği için bu konudaki maddenin sadece göz temasını sorgular biçimde kurgulanması kararlaştırıldı. Düşünülen önceliklerin zamanla değiştirebileceği göz önüne alınarak, farklı alt başlıklarda veri toplayan yeni maddelerin kullanılabileceği görüşüne varıldı.

Pek çok soru tekniğinden hangisinin kullanılacağı tartışıldı ve ilgili madde oluşturulurken, öncelikle sunum sırasında iki farklı şekilde (sınıfa ve öğrenciye) soru yöneltmenin sorgulanmasına karar verildi. Soruların, öğrencinin derse aktif katılımını destekleyip desteklemediğinin sorgulanması ikincil öncelikte görülererek bu konu, ileride ölçek üzerinde yapılacak değişikliklere bırakıldı.

Tıp eğitiminin erken döneminde, özellikle de birinci sınıfı öğrencilerin ders içeriğinin mesleki hedeflerle bağlantısı hakkında fikir yürütümleri zor olmasına rağmen, bu maddenin ölçekte yer almasının bir sorun yaratmayacağı; bu durumun son değerlendirmeyi yapan, dersi de yürütmüş öğretim elemanı tarafından göz önünde bulundurulacağı kabul edildi.

Anketin son sorusu olarak, öğrenciye sunum hakkında genel bir değerlendirme yapabileceği bir madde konmasına karar verildi. Ayrıca, öğrencilerin ölçekleri doldururken otomatizme dayalı ve analize dayanmayan yanıtlar vermelemeyi önlemek için bazı soruların olumsuz kurgulanması kararlaştırıldı.

Bir sonraki aşamada ölçek maddeleri oluşturuldu. Tüm maddeler cümle düşünlükleri ve anlaşılmış sorunları açısından gözden geçirildi ve son düzeltmeler yapıldı. Daha sonra anket, pilot uygulama için çoğaltılarak gönüllü bir öğretim üyesinin dersi sırasında öğrencilere uygulandı.

Uygulama öncesinde öğrencilere bunun bir pilot uygulama olduğu söylendi. Anlaşılmayan soruların boş bırakılması, eleştirilerin yazılı olarak verilmesi istendi. Sonuçlar bilgisayar ortamına geçirilerek madde analizi yapıldı ve ölçekler üzerindeki yazılı eleştiriler gözden geçirildi. Yazılı tek eleştiri, yanıtlar toplanırken kullanılan Likert skalarının uygun olmadığıydı. Ancak, bu konuda değişiklik yapılmasına gerek olmadığına karar verildi. Maddelerin hiçbirinde

Tablo 1. Ölçeğin önerilen son hali

Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Oturum Değerlendirme Ölçeği

Tarih:	Yer:
Ders:	Sınıf: ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6
Konu:	
Öğretim üyesi:	

İşlediğiniz dersle ilgili aşağıdaki ifadelere ne oranda katılıp katılmadığınızı işaretleyiniz.

	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Emin değilim	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
1. Dersin konusunu önceden biliyordum.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Eğitici, dersin ilan edilmiş başlama ve bitiş zamanlarına uydu.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Eğitici, dersin amaç ve öğrenim hedeflerini açıkladı.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Eğitici, dersi sunmada hevesli ve coşkulu ydu.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Eğitici, konuya ilgimi artıracak bir giriş yaptı.	☐	☐	☐	☐	☐
6. Eğitici, dersin sunumunda görsel-işitsel araçlardan yeterince yararlandı.	☐	☐	☐	☐	☐
7. Eğitici, açık, anlaşıılır ve konuya uygun bir dil kullandı.	☐	☐	☐	☐	☐
8. Eğitici, çeşitli interaktif eğitim tekniklerini yeterince kullandı.	☐	☐	☐	☐	☐
9. Eğitici ile göz teması kurmakta zorlandım.	☐	☐	☐	☐	☐
10. Derse aktif katılmam için eğitici tarafından desteklendiğimi hissettim.	☐	☐	☐	☐	☐
11. Eğitici öğrencilere ve sınıfı sorular yöneltti.	☐	☐	☐	☐	☐
12. Eğitici tartışmaya ve kişisel görüşlerin iletilmesine yeterli zaman ayırdı.	☐	☐	☐	☐	☐
13. Dersin içeriği, açıklanan ders amaçları ve öğrenim hedeflerine uygundu.	☐	☐	☐	☐	☐
14. Ders içeriğinin doktorluk mesleği ile ilişkisini kurmakta zorlandım.	☐	☐	☐	☐	☐
15. Eğitici, konunun önemli bölümlerini içeren bir özetteme yaptı.	☐	☐	☐	☐	☐
16. Konu için ayrılan zaman yeterliydi.	☐	☐	☐	☐	☐
17. Bu ders için harcadığım zamana değdi.	☐	☐	☐	☐	☐

yanıtsızlık oranı, anamlı derecede yüksek de-gildi. Ölçeğin pilot uygulamadan sonra aldığı son hal Tablo 1'de gösterildi.

Ölçek, pilot uygulamadan sonra son şekilsel düzeltme de tamamlanarak dekanlığa sunuldu. Bundan sonra da çoğaltılarak öğretim üyelerinin kullanımına sunulacaktır. Ölçeğin makul bir süre kullanılmasının ardından, içerik ve şekil açısından bir düzeltme yapılması uygun olacaktır. Böylece, ölçüği kullanacak öğretim üyelerinin geribildirimleri de değerlendirilebilir. Ayrıca, farklı sınıflar ve derslerden elde edilecek verilerle ölçü-

gin buralarda kullanımına ilişkin geçerlik ve güvenirlik değerlendirmeleri yapılabilir.

BULGULAR

Pilot uygulamada 101 birimden elde edilen veriler değerlendirildiğinde, hesaplanan ölçek ortalaması değişkeni normal dağılıma uygundu. Pilot uygulama için ölçek iç güveniligi hesaplandı ve Cronbach α değeri 0.8758 bulundu. Bu analizden önce, boş bırakılan maddelerin her birine o maddenin medyan değeri verildi. Maddelere ait istatistikler Tablo 2'de verildi. Sonuçta, ölçekte çkartılması gereken bir madde

Tablo 2. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Oturum Değerlendirme Ölçeği içgüvenirlik analizi sonuçları

Soru no	Madde ortalama±SS	Madde çıkarılırsa ölçek ortalaması	Madde çıkarılırsa varyans	Düzeltilmiş toplam madde koreasyonu	Madde çıkarılırsa α
1	3.0594±1.2870	64.4950	78.4525	0.1290	0.8908
2	3.8218±1.2915	63.7327	73.0578	0.3770	0.8780
3	4.5644±0.5553	62.9901	77.9099	0.4929	0.8711
4	4.4554±0.6249	63.0990	75.4301	0.6660	0.8658
5	3.8515±0.9735	63.7030	72.2709	0.5939	0.8653
6	3.9307±0.9301	63.6238	72.8970	0.5847	0.8658
7	4.4059±0.6954	63.1485	75.1477	0.6153	0.8664
8	3.6238±0.9985	63.9307	73.5451	0.4967	0.8695
9	3.2277±1.0381	64.3267	74.6622	0.4075	0.8736
10	3.9010±0.8776	63.6535	72.7487	0.6367	0.8640
11	4.4554±0.6249	63.0990	75.7501	0.6352	0.8667
12	4.1683±0.8133	63.3861	72.4794	0.7156	0.8616
13	4.1386±0.8489	63.4158	71.4853	0.7554	0.8597
14	3.8812±1.0704	63.6733	76.3422	0.2973	0.8788
15	4.3168±0.7607	63.2376	74.4230	0.6132	0.8658
16	3.7228±1.1236	63.8317	71.9414	0.5166	0.8690
17	4.0297±0.8180	63.5248	71.7919	0.7639	0.8598
<i>Toplam</i>	3.9738	67.5545	83.0495	—	0.8758

olmadığına karar verildi. Ölçeğin iç güvenirlik katsayısı yeterince yüksekti.

Her ne kadar Cronbach α değeri yüksek bulunmuş olsa da, bu değerin hesaplanması önde kabullenmiş biri ölçekte bulunan her bir maddenin ölçülen tutumla tekdüze ilişkisi içinde olduğu, yani her maddenin aynı tutumu ölçütüğüdür.^[7] Oysa bizim ölçegimizde her madde, öğretim üyesinin performansını farklı açılardan değerlendirmektedir. Bu yüzden, öğretim üyesi bir maddenin ölçütüğü alanda başarısız olduysa, bu maddenin diğer maddeler ve ölçek toplamından koreasyonu sapabilir. Örneğin, bu pilot uygulamaya ait verilerde ilk sorunun ölçek geneliyle bağlantısının düşük olması, muhtemelen böyle bir sapma olduğunu gösterir. Teorik açıdan bazı sorunlar olsa da, ölçeğin iç güvenirliğini ölçümede en uygun yöntemin Cronbach α olduğu görülmektedir.^[7]

Benzer bir teorik kısıtlılık da ölçek yanıtlarının sayısalştırılmasında ortaya çıkmaktadır. Likert tipi beşli yanıt anahtarında ölçek puanları sıralama ölçüği tipindedir ve bu puanlar bireyleri, tutuma sahip oluş dereceleri bakımından sıraya

koymaya elverişlidir. Aritmetik ortalamayı hesaplayabilmek ve bireyler arasındaki farkların miktarını ölçebilmek için bir başlangıç noktasıının tanımlanması ve yanıt seçeneklerinin eşit aralıklarla sıralanması gereklidir. Çeşitli araştırmalarda Likert tipi tutum ölçeklerinde, yanıtların sayısal değerlere atanarak aritmetik ortalamaların hesaplanması kabul görmüştür.^[8] Toplanan verilerin sadece medyan, frekans ve yüzdelere değerlendirilmesi daha az yorumlanabilir veri elde edilmesine yol açar. Kişisel ve kurumsal hedeflerin saptanması ve çeşitli karşılaştırmaların yapılabilmesi için yanıtların sayısal değerlere atanarak değerlendirilmesi uygundur.

TARTIŞMA

Ölçeğin uygulanması

Ölçeğin öncelikle ilk üç sınıfın amfi derslerinde kullanımı amaçlanmaktadır. Daha üst sınıflara ait sunum tipi derslerde ise ölçek, öğretim üyesi ihtiyaçları ile uyuştuğu oranda kullanılabilir. Ölçek formu, yeterli miktarda çoğaltılp amfi görevlilerine ulaştırılacaktır. Öğretim üyeleri ölçek formlarına ders sırasında ulaşabilecektir. Ölçekler dersin hemen sonrasında, o

Tablo 3. Ölçekteki Likert tipi yanıt anahtarları için puanlama anahtarı

Seçenek	Puan karşılığı	
	Olumlu maddeler*	Olumsuz maddeler**
Kesinlikle katılmıyorum	1	5
Katılmıyorum	2	4
Emin değilim	3	3
Katılıyorum	4	2
Kesinlikle katılıyorum	5	1

*1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17; **9, 14.

ders saatini değerlendirmek üzere kurgulanmıştır. Öğretim üyelerinin bu değerlendirmeyi dersten sonra yaptırması önerilmektedir, ancak uygulamayı her öğretim üyesi kendisi belirleyecektir. Ders sonunda ölçek uygulaması için yeterli zaman ayrılmalıdır. Bu sürenin ilk uygulamalarda 6-8 dakika olması uygundur. Zaman ilerleyip öğrenciler sorulara aşina oldukça süre de azaltılacaktır. Ölçeklerin doldurulması sırasında öğretim üyesinin sınıftan çıkışması uygun olacaktır. Ölçek formlarını gönüllü öğrenciler toplayabilir. İlk uygulamalardan önce ölçeğin amacı ve yöntemi ile ilgili açıklama yapılmalıdır. Özellikle öğrencilerin verecekleri yanıtlarla ders başarıları arasında bir bağlantı kurulmayacağı, kimin hangi formu doldurduğunu takip edilmeyeceği ile ilgili güvenceler vermek, doğru veriler elde edilmesini sağlayacaktır.

Ölçeğin değerlendirilmesi

Ölçeğin her bir maddesi ve ölçek geneli için kurumsal hedefler belirlenmiştir. Eğer frekans ve yüzdelerle değerlendirme kabul edilecekse hedef, her madde için olumlu ifadelerin (olumlu kurgulanmış maddelerde katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum; olumsuz kurgulanmış maddelerde ise katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum) toplam sayısının, olumsuz ve kararsız ifadelerden fazla olmasıdır. Ölçek toplamının yorumlanması da aynı yöntem geçerlidir. Eğer aritmetik ortalamalar kullanılacaksa önce yanıtlar sayılarla çevrilmelidir. Bu işlemde kullanılacak çevrim tablosu Tablo 3'te verilmiştir. Her madde için önerilen kurumsal hedef, ortalama değerin 3.5'den yüksek olmalıdır. Ölçek geneli hakkında analiz yapılacak zaman, tüm sorulara verilen yanıtların sayısal

değerleri toplanıp ölçekteki soru sayısına bölünenek bulunan değer kullanılır. Aynı hedef ölçek geneli için de geçerlidir. Bazı soruların işaretlenmediği ölçeklerin işaretlenen soruları, madde değerlendirmelerine dahil edilmelidir. Genel ölçek skoru hesaplanmak istendiğinde ya bu formlar hariç tutulmalı ya da boş yanıtların yerine o maddenin medyan değeri atanarak hesaplama yapılmalıdır.

Hangi yöntem kullanılırsa kullanılsın, öğretim üyeleri kendilerine kişisel hedefler belirleyerek hareket edebilirler. Kurumsal hedefler sadece bir genel standart oluşmasına yardımcı olabilir. Ölçeğin kullanımı kişisel gelişime yol göstermelidir. Ölçek, öğretim üyelerinin kendilerini geliştirmeleri gereken konuları belirlemeleini sağlarsa gerçek amacına ulaşmış olacaktır. Bu gelişimi her öğretim üyesi kendi çabalarıyla yakalayabileceği gibi, talep olduğu anlarda dekanlık tarafından çeşitli kurs, seminer ve diğer yöntemlerle katkı sağlanacaktır. Özellikle Tıp Eğitimi Anabilim Dalı tarafından düzenlenmekte olan eğiticilerin eğitimi kurslarının devamlı mutlaka sağlanacaktır.

Ölçeğin kullanımı ve değerlendirilmesi için öğretim üyelerine Tıp Eğitimi Anabilim Dalı'nda görevli öğretim üyelerince yardım ve danışmanlık sağlanacaktır. Verilerin işlenmesi ile ilgili bir yöntem önerilecektir; ancak, işgücü sağlanması, ölçü kullanacak öğretim üyelerinin sorumluluğunda olacaktır. Ölçeklerin dekanlık tarafından optik okuyucu ile okunması ve sonuçların öğretim üyelerine ulaştırılması hedeflenmektedir. Ölçeğin farklı sınıflardan değişik derslerde kullanımına dair verilere ulaşıldıktan sonra yapılacak değerlendirme ile fakültede verilen tüm sunum tipi dersler için geçerlik ve güvenirliği sınanmalıdır.

Ölçeğin sahibi Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi'dir ve bilimsel amaçlarla kaynak gösterilerek kullanımına izin verilmiştir.

Ölçeğin oluşturulmasına katkıda bulunan Trakya Üniversitesi öğretim üyeleri ve katkı alanları:

Prof. Dr. Kemal Kutlu (Tıp Fakültesi Dekanı) – Karar ve görevlendirme; Prof. Dr. Tuncay Çağlar (Tıp Eğitimi Anabilim Dalı) – Sürecin yüne-

timi, maddelerin oluşturulması ve revizyonu; Doç. Dr. Muzaffer Eskiocak (Tıp Eğitimi Anabilim Dalı) – Sürecin yönetimi, maddelerin oluşturulması ve revizyonu; Yard. Doç. Dr. E. Melih Şahin (Tıp Eğitimi Anabilim Dalı) – Sürecin yönetimi, maddelerin oluşturulması ve revizyonu, istatistik analiz, makalenin yazımı; Yard. Doç. Dr. Galip Ekuklu (Halk Sağlığı Anabilim Dalı) – Maddelerin oluşturulması, pilot uygulama.

KAYNAKLAR

1. Öğrencilerin eğitimi değerlendirmesi. T. C. Yükseköğretim Kurulu. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi; 2000. s. 1-5.
2. Almaç A, Budak F. Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrenci geri bildirim uygulaması. Tıp Eğitimi Dünyası 2002;1(6):17-20.
3. Yılmaz ED, Akan H, Arda B, Dökmeci F, Karahan T, Kemahli S ve ark. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin genel değerlendirme anketi sonuçları. In: II. Ulusal Tıp Eğitimi Kongresi Bildiri Özeti Kitabı; 24-28 Nisan 2001; İzmir, Türkiye. İzmir: Ege Üniversitesi Güçlendirme Vakfı Basimevi; 2001. s. 171.
4. Şahin EM, Çağlar T. Klasik eğitime aktif giriş: Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi deneyimi. Tıp Eğitimi Dünyası 2002;1(7):27-31.
5. Grant J, Evans K, May R, Savage S, Savage R, editors. An evaluation pack for education in general practice. London: The Joint Center for Education in Medicine; 1993. p. 44-89.
6. "Tıp eğitimcileri için eğitim becerileri rehberi" adlı kitap [Sullivan R, Magarick R, Bergthold G, Blouse A, McIntosh N. Clinical training skills for reproductive health professionals. Baltimore: JHPIEGO Corporation; 1995]. Çeviri editörü: Özvarış SB, Çeviri: Şahin NN. Ankara: Hacettepe Halk Sağlığı Vakfı Yayınları; 1999.
7. Tezbaşaran AA. Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu. 2. baskı. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları; 1997.
8. Henderson E, Berlin A, Fuller J. Attitude of medical students towards general practice and general practitioners. Br J Gen Pract 2002;52:359-63.